

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9571/2544

บริษัท นิยมพานิช จำกัด โจทก์ นาย อ่าง ทะพิงค์ แก่จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 225, ป.วิ.พ. มาตรา 223 ทวิ, ป.พ.พ. มาตรา 560, ป.พ.พ. มาตรา 573, ป.พ.พ. มาตรา 574, ป.พ.พ. มาตรา 4, ป.พ.พ. มาตรา 387

ย่อ / หลักกฎหมาย

สิทธิการบอกเลิกสัญญาและวิธีการบอกเลิกสัญญาเข้าชื่อนั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้โดยเฉพาะแล้ว โดยให้สิทธิแก่ผู้เข้าชื่อตามมาตรา 573 และให้สิทธิแก่ผู้ให้เข้าชื่อตามมาตรา 574 ไม่ใช่กรณีไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับแก้คดีตามมาตรา 4 จึงไม่อาจนำวิธีการบอกเลิกสัญญาเข้าในกฎหมายลักษณะเช่าทรัพย์ตามมาตรา 560 มาใช้บังคับในการบอกเลิกสัญญาเข้าชื่อได้ สัญญาเข้าชื่อระหว่างโจทก์กับผู้ซื้อมีข้อตกลงว่า ถ้าผู้เข้าชื่อผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้องวดหนึ่งงวดใดให้ถือว่าสัญญาเลิกกันทันที ซึ่งเป็นการกำหนดเงื่อนไขการเลิกสัญญาเข้าชื่อแตกต่างจากบทบัญญัติของกฎหมาย แต่ข้อตกลงดังกล่าวไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงใช้บังคับได้เมื่อผู้เข้าชื่อผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อโจทก์ใช้วิธีแสดงเจตนา มีหนังสือทวงถามไปยังผู้เข้าชื่อให้ชำระหนี้ก่อน หากไม่ชำระหนี้ภายในกำหนดให้ถือเอาหนังสือนั้นเป็นการบอกเลิกสัญญาจึงบอกเลิกสัญญาตามมาตรา 387 ได้ เมื่อโจทก์มีหนังสือไปยังผู้เข้าชื่อให้ชำระค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระให้แก่โจทก์ภายใน 3 วัน หากไม่ชำระขอถือเอาหนังสือดังกล่าวเป็นการบอกเลิกสัญญาเข้าชื่อ ระยะเวลา 3 วันที่โจทก์กำหนดให้ผู้เข้าชื่อชำระค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระอยู่จำนวน 29,810 บาทนั้น นับว่าเป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว โจทก์ได้ปฏิบัติตามวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 387 แล้ว เมื่อผู้เข้าชื่อไม่ชำระค่าเช่าซื้อภายในกำหนดการบอกเลิกสัญญาเข้าชื่อของโจทก์จึงชอบด้วยกฎหมาย โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลย แม้จำเลยมิได้ยกข้อต่อสู้มาตั้งแต่ในศาลชั้นต้นว่าโจทก์คิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 30 ต่อปี รวมไว้ในสัญญาเข้าชื่อและค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระซึ่งเป็นอัตราอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราฯ แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนจึงยกขึ้นในชั้นอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคสองได้ ศาลฎีกาจึงรับวินิจฉัยให้ได้โดยวินิจฉัยว่าตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราฯ เป็นการห้ามเรียกดอกเบี้ยเฉพาะแต่การกู้ยืมเงินเท่านั้น ไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การเข้าชื่อได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า บริษัทพื้มพวี่งอินเตอร์ทรานสปอร์ต จำกัด ทำสัญญาเช่าซื้อเครื่องปรับอากาศจากโจทก์ในราคา 49,880 บาท ชำระค่าเช่าซื้อในวันทำสัญญาแล้ว 9,200 บาท ส่วนที่เหลือตกลงผ่อนชำระเป็นรายเดือน เดือนละ 1,695 บาท มีกำหนด 24 เดือน มีจำเลยเป็นผู้ค้ำประกันตกลงยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม ภายหลังทำสัญญาผู้เข้าชื่อไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องตามสัญญา ยังคงค้างชำระค่าเช่าซื้ออีก 18 งวด เป็นเงินจำนวน 29,910 บาท โดยผิดนัดตั้งแต่วันที่ 7 ของวันที่ 20 พฤศจิกายน 2541 เป็นต้นมาซึ่งตามสัญญาเช่าซื้อหากผู้เข้าชื่อผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อเพียงงวดหนึ่งงวดใด ถือว่าสัญญาเป็นอันเลิกกันทันทีโดยไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวล่วงหน้า โจทก์ติดตามทวงถามให้จำเลยคืนทรัพย์สินที่เช่าซื้อหรือใช้ราคาทรัพย์สินให้แก่โจทก์หลายครั้ง ครั้งสุดท้ายโจทก์มีหนังสือ

บอกเลิกสัญญาและให้จำเลยคืนทรัพย์สินที่เช่าซื้อหรือให้ใช้ราคาทรัพย์สิน แต่จำเลยเพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยส่งมอบเครื่องปรับอากาศที่เช่าซื้อคืนให้แก่โจทก์ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทนเป็นเงิน 29,910 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี จำเลยให้การขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยส่งมอบเครื่องปรับอากาศยี่ห้อยูนีแอร์ จำนวน 1 เครื่องที่เช่าซื้อคืนแก่โจทก์ในสภาพเรียบร้อยใช้ได้ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทนเป็นเงิน 29,910 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2543 ซึ่งเป็นวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 223 ทวิ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "มีปัญหาค่าที่ต้องวินิจฉัยเฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายประการแรกตามที่จำเลยอุทธรณ์ว่า การบอกเลิกสัญญาของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 560 ซึ่งนำมาใช้ในเรื่องเช่าซื้อด้วยระบุว่า หากจะบอกเลิกสัญญาจะต้องบอกกล่าวให้ชำระค่าเช่าที่ค้างชำระเสียก่อน โดยต้องกำหนดเวลาอย่าให้น้อยกว่า 15 วัน แต่โจทก์มีหนังสือทวงถามบอกกล่าวให้จำเลยชำระค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระภายใน 3 วัน หากไม่ชำระขอถือเอาหนังสือดังกล่าวเป็นการบอกเลิกสัญญา โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง เห็นว่า สิทธิการบอกเลิกสัญญาและวิธีการบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้โดยเฉพาะแล้วโดยให้สิทธิแก่ผู้เช่าซื้อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 573 และให้สิทธิแก่ผู้ให้เช่าซื้อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 574 ไม่ใช่กรณีไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับแก้คดีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 จึงไม่อาจนำวิธีการบอกเลิกสัญญาเช่าในกฎหมายลักษณะเช่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 560 มาใช้บังคับในการบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อได้ และตามสัญญาเช่าซื้อระหว่างโจทก์กับผู้เช่าซื้อซึ่งมีข้อตกลงว่า ถ้าผู้เช่าซื้อผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้องวดหนึ่งงวดใดให้ถือว่าสัญญาเลิกกันทันที ซึ่งเป็นการกำหนดเงื่อนไขเลิกสัญญาเช่าซื้อแตกต่างจากบทบัญญัติของกฎหมาย แต่ข้อตกลงดังกล่าวไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงใช้บังคับได้ เมื่อผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อ โจทก์ใช้วิธีแสดงเจตนาหนังสือทวงถามไปยังผู้เช่าซื้อให้ชำระหนี้ก่อน หากไม่ชำระภายในกำหนดให้ถือเอาหนังสือนั้นเป็นการบอกเลิกสัญญา แสดงว่าโจทก์สละสิทธิการเลิกสัญญาตามข้อตกลงในสัญญาเช่าซื้อ แต่โจทก์อาจใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาในกรณีผู้เช่าซื้อไม่ชำระหนี้ โดยบอกกล่าวให้ผู้เช่าซื้อชำระหนี้ภายในกำหนดระยะเวลาพอสมควรก่อนหากไม่ชำระหนี้จึงบอกเลิกสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 387 ได้ เมื่อโจทก์มีหนังสือตามเอกสารหมายเลข 3 ไปยังผู้เช่าซื้อให้ชำระค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระให้แก่โจทก์ภายใน 3 วัน หากไม่ชำระขอถือเอาหนังสือดังกล่าวเป็นการบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อ เห็นว่า ระยะเวลา 3 วัน ที่โจทก์กำหนดให้ผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระอยู่จำนวน 29,910 บาทนั้น นับว่าเป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว โจทก์ได้ปฏิบัติตามวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 387 แล้วเมื่อผู้เช่าซื้อไม่ชำระค่าเช่าซื้อภายในกำหนด การบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อของโจทก์จึงชอบด้วยกฎหมาย โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลย อุทธรณ์ของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปในปัญหาข้อกฎหมายตามที่จำเลยอุทธรณ์ว่าโจทก์คิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 30 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดรวมเอาไว้ในสัญญาเช่าซื้อและค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 ข้อตกลงดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ขัดต่อกฎหมายย่อมตกเป็นโมฆะ เห็นว่า แม้จำเลยจะมีได้ยกข้อต่อสู้ว่า โจทก์

คิดดอกเบี้ยเกินอัตราอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 ข้อตกลงเรียกดอกเบี้ยดังกล่าวจึงเป็นโมฆะมาตั้งแต่ศาลชั้นต้น แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนจึงยกขึ้นในชั้นอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคสองได้ ศาลฎีกาเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 นั้นเป็นการห้ามเรียกดอกเบี้ยในการกู้ยืมเงินเท่านั้น ไม่อาจจะนำมาใช้บังคับแก่การเช่าซื้อแต่อย่างใด ศาลชั้นต้นพิพากษาชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน"พิพากษายืน

องค์คณะ

สมชัย เกษขุมพล · เดิมพัน จรรย์มั่ง · สุมิตร สุภาดุลย์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/9571/2544>